

 SAGA
EGMONT

KYMMENEN

PÄIVÄN LOMA

KIRSTI PORRAS

Kymmenen päivän loma

Kirsti Porras

Kymmenen päivän loma

SAGA Egmont

Kymmenen päivän loma

Cover image: Shutterstock

Copyright © 1944, 2024 Kirsti Porras and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727187181

1. POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13.4 million euros annually to children in difficult circumstances.

I LUKU

MISSÄ TUTUSTUMME ERÄISIIN PÄÄHENKILÖIHIN

Korsussa vallitsi tavanomainen rauhallinen arkitunnelma, jolloin kukin sai omistautua mieliharrastukselleen. Eräs kirjoitti, toinen luki, kolmas käänteli toivottoman näköisenä rikkinäisiä sukkiaan koettaen etsiä niistä vielä joitakin ehjiä kaistaleita, jotka olisivat sopineet yhdistäviksi silloiksi rei'ille, ja neljäs, Niininen, soitti tietenkin hanuria. Niininen soitti aina hanuria silloin, kun jouti. Ja viime aikoina hän ehti sangen usein. Eikä kellään ollut mitään sitä vastaan, sillä Niininen oli musikaalinen mies, joka osasi käsitellä pelitoosaansa. Milloin haikean kaipaavat, milloin railakkaan iloiset, milloin reippaan suruttomat sävelet täyttivät korsun, aina Niinisen omien mielialojen mukaan. Ja joskus toistenkin, sillä pojat olivat joskus hanakoita tilaamaan musiikkia omankin makunsa mukaan. Ja Niininen soitti aina yhtä auliisti.

Korsussa oli viideskin mies, joka istui peilin edessä ja hoiti kauneuttaan. Eräs pojista oli auttanut häntä tukanleikkauksessa ja nyt hän itse ajoi partaansa. Hän teki sen niin suurella huolella ja

antaumuksella, että saattoi aavistaa jotakin erikoista olevan tekeillä. Ehkäpä jossakin lähellä oli joku sievänpuoleinen lotta, jota hän aikoi mennä tapaamaan? Ei, luutnantti Arvo Marttila oli urhoollinen, mutta sangen ujo mies, joka ei vielä tähän mennessä ollut uskaltanut katsoa erikoisen syvälle kenenkään naisen silmiin. Mutta häntä odotti sen sijaan muu: kymmenen päivän loma. Siitä tämä harvinaisen huolellinen jynssäys hänen fasaadipuolellaan. Ja siitä myös johtui, että tunnelma korsussa ei ehkä sittenkään ollut aivan tavallinen. Yksi heistä valmistautui lomalleen, se oli tapaus, joka vaikutti koko mielialaan. Toiset huokailivat sitä, että oma loma vielä oli kaukaisessa tulevaisuudessa, toiset vaipuivat kaihomieliisiin mietiskelyihin menneitten lomien viehätöksistä.

Niininen veti viimeisen valittavan sävelen hanuristaan ja sanoi pienen pieni kateuden väre äänessään:

”Ollapa nyt Marttilan housuissa. Kymmenen päivän loma!”

”On sillä lomalla omat hyvätkin puolensa, jos on huonotkin”, huomautti eräs, joka juuri oli lomiltaan palannut.

”Niin, sinulle, joka vietit niin nesterikkaasti omasi, että vielä kaksi päivää täälläkin podit päänsärkyä.”

”Kun kerran lomaa saa, niin pitää se myös ottaa täysipainoisesti.”

”Marttila ei tee niinkuin sinä; hän on vesipoika, etkö sen vertaa tiedä!”

”Millä hitolla hän sitten itseään huvittaa?”

”Onhan niitä tyttöjäkin, jotka sulostuttavat lomallakävijän hetkiä”, yritti eräs, mutta Niininen keskeytti hänet jyrkästi:

”Ei Marttila välitä hameväestä sen enempää kuin pulllostakaan.”

”No jo sinulle sitten tulee kuiva loma”. Puhuja kääntyi surkutellen Marttilan puoleen.

Marttila oli toisella korvalla kuunnellut toverien keskustelua. Hän sipaisi leukaansa kuin koetellen, oliko se tarpeellisen siloinen painettavaksi tytön samettihipiää vasten ja sanoi ohimennen:

”Onhan niitä muitakin huvituksia ja nautintoja. On elokuvia, teattereita, konsertteja, oopperaesityksiä.”

”Oopperaesityksiä!” Äskeinen puhuja oli kauhuissaan. ”Meneekö joku sellaiseen tilaisuuteen huvittelemaan! Ja minä kun luulin, että oopperaan mennään vain siksi, että se näyttää hienolta.”

”Niin, mutta tämä meidän Marttila onkin toista maata kuin useimmat muut. Hän kuuluu niihin esteetikkoihin, vai miksi niitä nimitetään, jotka, nauttivat ylevästä taiteesta”, veisteli joku.

Marttila oli valmis kaunisteluseremonioissaan ja kääntyi poikiin päin.

”Varmasti minä saan lomastani paljon enemmän irti kuin esimerkiksi sinä, Laakso, joka menetit lomallasi rahasi, muistisi ja nahkakintaasi, puhumattakaan fyysillisestä hyvinvoinnistasi. Kukin nauttii omalla tavallaan. En minäkään naljaillut teidän tapojanne ja odotan siis samaa suvaitsevaisuutta teiltä.”

”Mutta nautitko sinä oikein kaikesta tuosta, teatterista ja musiikista ja muusta taiteesta?”

”Tietenkin. Enkä aio laiminlyödä ainoatakaan tilaisuutta, joka lomani kohdalle sattuu. Kun ei ole muuta ohjelmaa, menen elokuviin.”

”Se on minunkin makuuni.”

Niininen tarttui hanuriinsa. Ja korsussa kaikuivat taas lemmensairaana tangon sävelet, tangon, jonka sanat olivat siihen klassilliseen koeteltuun ja varmasti pätevään tyyliin, että:

Oot kalleimpain,
oi, armahain.
Mun unelmain
oot sinä vain,
sun kuvas ain
on sielussain.

Ja joka poika ajatteli hempeitä ajatuksia – paitsi Arvo Marttila. Hänellä oli muuta ajateltavaa.

Toverit pitivät Marttilasta. Hänen sanaansa saattoi luottaa, eikä hän turhia haastellut. Ja vaikka he nyt pikkuriikkisen naljailivatkin hänen kustannuksellaan, ei se ollut pahasti tarkoitettu. Sen Marttila tiesikin ja otti asian myös sen mukaisesti.

Mutta naisten seurassa oli Marttila aina ollut ujo ja aloitekyvytön. Mahdollisuuksia häneltä ei varmaankaan olisi puuttunut, sillä hän oli komea mies, uljasryhtinen ja piirteiltään hauskannäköinen. Hän ei suinkaan ollut sokea naiskauneudelle enempää kuin muullekaan kauneudelle, mutta hän oli aina varoen ihaillut naisia vain matkan päästä. Hänellä oli melko suuret vaatimukset melkein kaikkiin asioihin, ja hänen päähänsä oli piintynyt sellainen ajatus, että kaikki hiukankaan sievät naiset olivat kanamaisen tyhmiä ja aivoiltaan heikkorakenteisia. Siksi hän olikin varoen suhtautunut niihin mahdollisuuksiin, jotka hänen tielleen olivat sattuneet. Kun vielä ottaa huomioon hänen jo ennen mainitun ujoutensa, jota hän tosin parhaansa mukaan

yritti peittää, ymmärtää hyvin hänen kannanottonsa näissä asioissa.

Siksi eivät myöskään Niinisen riuduttavat tangonsäveleet hänen sydänjuuriaan erikoisesti värisyttäneet, vaan jättivät hänet melko kylmäksi. Ehkäpä osittain senkin vuoksi, että Marttila oli musikaalinen mies, joka osasi paremmin antaa arvoa muulle musiikille kuin iskusävelmän lemmentuskalle.

Samaan aikaan kuin edellä kerrottu tapahtui, tapaamme eräällä toisella lohkollla kaksi henkilöä, joilla ei näennäisesti ole mitään tekemistä Marttilan kanssa, sillä kumpikaan heistä ei tunne tätä, eikä heillä ole kalpeintakaan aavistusta sellaisen herran olemassaolosta. Mutta koska he myöhemmin joutuvat sivuamaan Marttilan kohtaloita, on syytä tehdä heidänkin tuttavuuttaan.

Toinen näistä kahdesta oli luutnantti Lauri Pakari, iloinen velikulta, jolla aina oli naseva vastaus valmiina ja leikkisä pilkahdus silmäkulmassa, toinen taas muuan virkeäsilmainen lotta, joka totteli nimeä Liisa Takanen. Näiden kahden suhteen ei ollut tapahtunut mitään sen mullistavampaa, kuin että he olivat tavanneet täällä, missä kumpikin oli suorittamassa velvollisuuttaan isänmaataan kohtaan, olivat tavanneet ja rakastuneet. Siis aivan tavallinen juttu. Mutta ei suinkaan heille. Heille se merkitsi mullistusta koko maailmanjärjestyksessä, salaisia silmäyksiä, helliä kosketuksia, äkillisiä sydämentykytyksiä, kun rakkaan ääni kantautui korviin äkkiyllättäen, ja paljon muuta samanlaista.

Tällä hetkellä seisoj Liisa kanttiinin tiskin takana ja järjesteli kahvikuppeja hyllyille. Mutta hänen ajatuksensa kulkivat maastossa, tarkemmin sanoen siellä, missä ”armas astui askeleensa”. Se paikka ei ollut kovinkaan kaukana, sillä Lauri oli

juuri tulossa kanttiininiin ja astuikin hetken kuluttua Liisansa luo, joka silmät sädehtien ja halkinaista kahvikuppia heiluttaen otti hänet vastaan. Lauri otti lottansa pienen kätösen omaansa, piti sitä lujasti kourassaan aivan luonnottoman pitkän ajan ja katseli sitä hyvin kiinteästi. Varmasti ei voida sanoa, miten kauan tätä katselemistoimitusta kesti, mutta ei ainakaan Liisa näyttänyt pitävän näitä minuutteja hukkaankuluneina, sen näki hänen haltioituneesta ilmeestään. Vihdoin Lauri aukaisi sanaisen arkkunsa:

”Sinulla on kaunis käsi, Liisa.”

Suomalaisen korpisoturin lausumaksi se oli jo aika paljon. Sen Liisa ymmärsikin ja osasi antaa lauseelle sille kuuluvan arvon. Mutta Laurilla oli vielä muutakin sydämellään:

”Siinä kädessä on sentään yksi vika.”

Liisa aukaisi jo suunsa puolustuspuheen pitämiseksi käsiparkansa vuoksi. Se ei tosiaankaan ollut mikään hyvinhoidettu käsi, se oli punertava, iho halkeillut, kynnet hoitamattomat, vaikka puhtaat. Liisa aikoi sanoa, että hän oli ylpeä käsistään, joista näkyi, että niillä oli tehty työtä. Vielä hän aikoi sanoa, ettei hänellä täällä ollut aikaa käyttää pomadoita ja muita manikyyrivälineitä käsiinsä enempää kuin muuallekaan, sillä hänellä täällä oli tärkeämpää tekemistä. Hän ei kuitenkaan ennättänyt sanoa vielä mitään, kun Lauri jatkoi:

”Siitä puuttuu jotakin.”

Sitä sanoessaan kohotti Lauri silmänsä ja kohtasi Liisan kysyvän katseen. Laurin silmissä olevasta tavallisesta suuremmasta veitikasta Liisa huomasi, että hän tällä kertaa tarkoitti jotakin erikoista. Ja Liisan sydän alkoi pamppailla tavallista nopeampaan, sillä hän melkein aavisti Laurin tarkoituksen.

Romantiikkaa ja kommelluksia – saavatko nuori lotta ja komea
luutnantti lopulta toisensa?

Kun luutnantti Arvo Marttila pääsee rintamalta kymmenen päivän lomalle, hän on intoa täynnä. Mihin kaikkeen kymmenen päivää riittää? Sotilastoverit vitsailevat, ettei Arvo ainakaan aio naisten kanssa päiviään viettää, ujo luutnantti kun on tunnettu lähinnä kiinnostuksestaan kulttuuriin.

Jo junamatkalla toverien vitsit osoittautuvat kuitenkin perättömiksi. Arvo nimittäin tapaa junassa harvinaisen mukavan lottana työskentelevän Mailan. Arvo ja Maila sopivat tapaavansa loman aikana, mutta asiat eivät etene ihan niin kuin nuoret toivovat... Ehtiikö lempi roihahtaa kymmenessä päivässä, kun edessä on vastoinikäminen toisensa perään?

Kymmenen päivän loma on vallaton rakkausromaani
Kirsti Porrakselta.

Kirsti Porras (1908–1986) oli yksi ensimmäisiä suomalaisia naisdekkaristeja. Salapoliisiromaanien lisäksi hän kirjoitti myös näytelmiä ja radiokuunnelmia.